

2017-10-31

Minnesanteckningar från möte den 23 oktober 2017 med Samrådsgruppen för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike

Närvarande:

Roland Sandelin kommunstyrelsen
Börje Emilsson, kommunstyrelsen
Marie Thiman, Mark- och exploateringsavd., Kommunledningskont.
Ulrika Hedlund, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Ulrika Cedell, Kultur- och fritidsförvaltningen
Carina Wettemark, Biosfärkontoret, KLK
Karin Magntorn, Biosfärkontoret, KLK
Åsa Pearce, Biosfärkontoret, KLK
Andreas Jezek, Biosfärkontoret, KLK
Håkan Östberg, Biosfärkontoret, KLK
Sussie, Söderlund, Biosfärkontoret, KLK
Anders Hallengren, Länsstyrelsens miljöavdelning
Christer Jönsson, Helgeåns Vattenråd
Ingemar Jönsson, Högskolan Kristianstad
Johan Elmberg, Högskolan Kristianstad
Hans Persson, LRF Kristianstad kommun
Eva Ståhl, Vattenrikets Vänner
Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Thomas Lindblad, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Christer Neideman, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Agneta Björklund, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Patrik Jönsson, Christianstads Motorbåtsklubb
Bengt Hellberg, Beckhovets fiskebodsförening
Hans Cronert, Länsstyrelsen/Kristianstads kommun (sekr)

1. Avsiktsförklaring gällande samarbete mellan Länsstyrelsen Skåne och Kristianstads kommun kring Biosfärområde Kristianstads Vattenrike

Carina W informerade om avsiktsförklaringen mellan länsstyrelsen och kommunen.

Samarbetet har pågått länge, men fördjupas och förtydligas nu ännu mer.

Avsiktsförklaringen beslutades av kommunstyrelsens arbetsutskott i förra veckan och ärendet kommer att tas upp i kommunstyrelsen denna veckan. Från länsstyrelsens sida är avsiktsförklaringen förankrad och kommer att skrivas under av Landshövdingen.

Avsiktsförklaringen kan sammanfattas i följande sju punkter och sträcker sig till 2025:

- Biosfärområde Kristianstads Vattenriket, en gemensam resurs för Skåne,
- Samrådsgruppen för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike (föreslås få en fastare form med bland annat skrivna stadgar),
- Fortsätta ha en särskild kontaktperson för Länsstyrelsen,
- Fortsatt samarbete kring Skötsel av naturområden och besöksplatser i Vattenriket och kommunen.
- Tranornas ”Bed & breakfast” vid Pulken,
- Öppet, kreativt och dynamiskt samarbete inom miljö- och naturvården,
- Handlingsprogram för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike.

1. Från fält till flyttväg - Förvaltning av gäss i det nya jordbrukslandskapet – ett nytt stort forskningsprojekt vid Högskolan Kristianstad och Viltskadecenter (Statens Lantbruksuniversitet)

Johan Elmberg, professor vid Högskolan i Kristianstad, informerade om det stora **gåsforskningsprojektet "Från fält till flyttväg - Förvaltning av gäss i det nya jordbrukslandskapet"**. Högskolan i Kristianstad och Viltskadecenter vid Grimsö (SLU) har sökt och beviljats 17 miljoner för forskning under 6 år. Fokus kommer att ligga på grågässen och tyngdpunkten på forskningen kommer att ligga vid Kvismaren (utanför Örebro) och Kristianstadsslätten. Projektet har rönt stort intresse i olika media. Forskningsprojektet kommer att bestå av följande delar;

- förstå gässens olika val i livet (val av födosöksfält, tidpunkter för olika aktiviteter mm),
- utvärdera olika skrämsemeter som används idag
- studera när konflikter med gässen uppstår och varför de bara uppstår ibland (ska dokumentera hur man arbetar på olika platser i landet. Gås- och tranförvaltningsgruppens arbete på Kristianstadsslätten är ett gott exempel på hur man kan hantera frågan).
- Studera olika avskjutningsmodeller för att ge praktikerna bra råd för hur man minskar skadorna på grödor och minimerar avskjutning av hotade gäss.

Mycket av fältarbetet kommer att ske i NO Skåne.

Johan visade avslutningsvis ett spännande exempel på hur en grågås med halsrings- och solcellsdrivet-satellitförsedd halsband under sommaren rört sig från märkningsplatsen vid Oppmannasjön till och mellan olika platser och sjöar i bygden.

2. Mosslunda – nytt kommunalt naturreservat

Ulrika Hedlund informerade om Mosslunda naturreservat som beslutades av kommunstyrelsen den 27 september.

Mosslunda består av gamla betesmarker med stora biologiska och kulturhistoriska värden. Det utgör bland annat av riksintresse för naturvärden, delar utgör Natura 2000-område och området finns listat i kommunens naturvårdsplan. Området har en mycket stor artrikedom med ca 350 olika växtarter, bland annat många orkidéarter. Det har stor betydelse för det rörliga friluftslivet och är ett viktigt tätortsnära rekreativområde. Området har utnyttjats av människan åtminstone sedan tiden mellan bronsålder och tidig järnålder (utifrån gjorda fornyfynd). Det har också varit en viktig betesmark som tillhört Vä by.

I början av 1980-talet upphörde beteshävderna i området och då fanns planer på att placera kommunens stora nya avfallsanläggning här. Flera faktorer samverkade till att det aldrig blev någon tipp här. Bland annat motsatte sig Luftfartsverket etablering av flygsäkerhetsskäl (inflygningen till Everöds flygfält), samtidigt gjordes fynd av sällsynta orkidéer och andra växtarter. Sedan dess har beteshävderna återupptagits, området tillgängliggjorts för allmänheten och tagits med i den kommunens naturvårdsfond (kommunägda marker värdefulla för friluftsliv och naturvård).

Mosslunda naturreservat utgör det femte kommunala naturreservatet och utgör del av arbetet med att uppnå de lokala miljömålen och ingår som del i kommunens strategiska färdplan.

Naturreservatet planeras att invigas på världsmiljödagen den 5 juni nästa år.

3. **Kort information om,**

- *Arrenden inom kommunala naturvårdsmarker.*

Carina W informerade om att översyn av jordbruksarrendena påbörjats i kommunen och Vattenriket, bland annat gällande betes- och slåttermarkerna med höga naturvärden längs Helgeån (naturreservat och naturvårdsfondsmarker). Carina W och Hans C har blivit kontaktade av oroliga lantbrukare. Även Länsstyrelsen har fått samtal från brukare av kommunal mark inom statliga

naturreservat i våtmarksområdet. Carina informerade om att det nu pågår en dialog med och inom C4 Teknik.

- *LONA-projekten Fiska i Vattenriket och förstudie om Vattenriketleden.*
Håkan Östberg informerade om två LONA-projekt.
 - 1) *Fiska i Vattenrike*-projektet syftar till att vidareutveckla möjligheten till friluftsliv och fiske i Vattenriket. Målgruppen är personer med funktionsvariationer, barn med utländsk härkomst och allmänheten. Man har tittat på ett antal platser och sedan landat vid Kanalhuset. Platsen kommer att stämmas av med olika berörda intressenter innan man går vidare med byggnation. Inom projektet har också skett prova på att fiska-aktiviteter med skolor och på biosfärlägrat. Nästa år planeras prova på att fiska-aktiviteter med personer med funktionsvariationer och tillsammans med SFI.
 - 2) *Vattenriketledsprojektet* går ut på att ta fram underlag till en Vattenriketled som även kan bli en del av Skåneleden. Tanken är att den ska knyta ihop nordliga (Bökestad) och sydliga delen av kommunen (Drakamöllan) och de Skåneledsbitar som finns här. Längden är ca 13 mil, består av 8-9 etapper och passerar 10-12 besöksplatser i Vattenriket. Ledan är unik genom sin variation och rikedom på natur(och kultur)upplevelser plus att den är så lättillgänglig och tätortsnära. Projektet/förstudien tas fram i samarbete med Region Skåne, Stiftelsen Skånska Landskap, Kultur och Fritidsförvaltningen samt turismknutna tjänstemän i kommunen. Den ska bli klar vid årsskiftet.
- *Årets malprovfiskan och tankar om framtiden*
Andreas Jezek informerade om årets malprovfiske. 15 lokaler provfiskades med 25 stycken dubbelryssjor. Det fångades totalt 72 malar. Många var 1- och 2-åringar, vilket indikerar god förnygring. Det fångas en del bifångst, totalt 16 arter, bl a sandkrypare, flodnejonöga och gös(yngel). Man funderar på att under 2018 rikta fisket mot större individer, att märka med PIT-taggar (individmärkning, som kan avläsas vid senare återfångst) och analysera alla de fenprover som tagits på DNA för att få bättre kunskap om tillväxthastighet, könsfördelning, släktskap mm.
- *Pågående och kommande våtmarksanläggningar*
Andreas J informerade om att fyra våtmarker utförs inom LOVA-projektet och att ytterligare tre är på gång. Dessa är tänkta att slutföras under november (dock mycket blött och regnigt). En våtmark är anlagd inom HaV-projektet och ytterligare en stor våtmark anläggs i skogsmark. Med anledning av den kraftiga blötan under hösten har man fått begära uppskov med årsredovisningen av projekten.
- *Väder-on-line, vad är på gång*
Väderpresentationen Väder-on-line kommer att förändras. Väderstationen vid Vinterstallet i Kristianstad är gammal kommer att tas ner, likaså är den gamla programvaran för överföring av väderdata till Vattenrikets hemsida gammal. Det skulle komma att bli mycket dyrt att förnya och skriva om. Man kommer fortsättningsvis att kunna läsa av aktuellt vattenstånd i Helge å, vattenståndet i havet och vattenföringen vid Torsebro. **Vattenståndet är viktigt för båtfarare, lantbrukare och vandrare i Vattenriket.**
- *Naturums vinterprogram*
Karin Magntorn informerade om programmet för innevarande höst och vinter.
- *Biosfär 2017*
Åsa Pearce informerade om Forskarseminariet Biosfär 2017 som hålls den 20 november i samarbete med Högskolan Kristianstad. Det är 8:e året som detta smörgåsbord av kunskap med anknytning till Vattenriket presenteras. Fokus i år är ekosystemtjänster i odlingslandskapet.

- *Ekosystemtjänster och den nya ekosystemtjänstfilmen från Vattenriket.*
Carina informerade om att man i biosfär- och naturumverksamheten haft ekosystemtjänster i fokus under året. Bland annat har en film om ekosystemtjänster tagits fram. Den finns länkad på Vattenrikets hemsida under adressen <http://www.vattenriket.kristianstad.se/ekosystemtjanster/> och är också tillgänglig på YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=w2EWWmzhwLM&t=2s>.

Nästa möte

Bestämdes till **måndagen den 5 mars 2018, kl 18.30 på naturum Vattenriket.**

Hans Cronert
Sekreterare

Sändlista

Roland Sandelin, miljö- och hälsoskyddsnämnden
Börje Emilsson, kommunstyrelsen
Lars-Göran Sandréus, kommunstyrelsen
Marie Thiman, Mark- och exploat.avd., Kommunledningskont.
Eva Berglund, Planering & Strategi, Kommunledningskontoret
Tommy Danielsson, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Ulrika Hedlund, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Patrik Ulvdal, C4 Teknik
Ulla Cedell, Kultur- och fritidsförvaltningen
Lars Jennfors, Kultur- och fritidsförvaltningen
Åsa Melkersson, Barn- och utbildningsförvaltningen
Carina Wettemark, Avd. för biosfär och hållbar utveckling, KLK
Karin Magntorn, Avd. för biosfär och hållbar utveckling, KLK
Josefin Svensson, Avd. för biosfär och hållbar utveckling, KLK
Karin Hernborg, Avd. för biosfär och hållbar utveckling, KLK
Åsa Pearce, Avd. för biosfär och hållbar utveckling, KLK
Sam Peterson, Avd. för biosfär och hållbar utveckling, KLK.
Ebba Trolle, Avd. för biosfär och hållbar utveckling, KLK
Håkan Östberg, Avd. för biosfär och hållbar utveckling, KLK
Andreas Jezek, Avd. för biosfär och hållbar utveckling, KLK
Sussie Söderlund, Avd. för biosfär och hållbar utveckling, KLK
Paul Eric Jönsson, Länsstyrelsens miljöavdelning
Cecilia Backe, Länsstyrelsens miljöavdelning
Kristian Wennberg, Länsstyrelsens miljöavdelning
Johan Wagnström, Länsstyrelsens miljöavdelning
Ander Hallengren, Länsstyrelsens miljöavdelning
Henrik Andersson, Skogsstyrelsen, Skånes distrikt
Peter Askman, Region Skåne
Ingemar Jönsson, Högskolan Kristianstad
Johan Elmberg, Högskolan Kristianstad
Eva Ståhl gm Ulf Oscarsson, Vattenrikets Vänner
Christer Jönsson, Helgeåns Vattenråd
Hans Persson, LRF Kristianstad kommun
Jonas Paulsson, Kristianstad Bromölla Jaktvårdsrets
Christer Neideman, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Agneta Björklund, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Thomas Lindblad, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Erik Bækstedt, Nedre Helgeåns Regleringsföretag
Åke Svensson, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
Hans Wellin, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
Sven Olsson, Köpinge Fiskevårdsområdesförening
Claes Bergkvist, Ålakademin
Patrik Jönsson, Christianstads Motorbåtsklubb
Bengt Hellberg, Beckhovets fiskebods-förening
Olle Andersson, Kristianstad Drottningklubb